

Ernst Sorge: Umiamako und Rinkglötscher. Universal: Dr. Fancks-Grönlands-Expedition 1932. 30×22 cm, Ill., 24 S.

Den tyske Filmsekspedition til Grönland 1932 havde som Leder den tyske Filmsmand Dr. Fanck, som, takket være tidligere geologisk Uddannelse, fik organiseret en videnskabelig Afdeling af Ekspeditionen, idet Dr. Fritz Loewe og Dr. Ernst Sorge herigennem blev sat i Stand til at opholde sig i længere Tid ved de to i Titlen nævnte Skridjökler.

Resultatet af de her gjorte Undersøgelser er nu udkommet i en lille Beretning, som paa Grund af sin særlige Publikationsform vil have nogen Fare for at forblive ret upaaagtet. Den fortjener imidlertid at kendes, idet den leverer en Række systematiske Iagttagelser over Kalvingsfænomener, om hvilke man hidtil har haft yderst faa og ufuldstændige Observationer.

Man maa haabe, at ikke blot de her gjorte Iagttagelser, men ogsaa det øvrige Materiale maa blive offentliggjort i et af de videnskabelige Tidsskrifter, hvor man vil søge efter Materiale af denne Art.

N. N.

Geologisk Oversigtskarta över Norden. 1:1,000,000. Under medverkan af de nordiska ländernas geologiske undersökningar sammanställd av A. Gavelin og N. H. Magnusson. Generalstabens litografiska anstalt. Stockholm 1034. (157×206 cm).

I 1908 udkom Törnebohms fortræffelige Vægkort over de geologiske Forhold i Fennoskandia og Danmark, men med den vældige Udvikling, som den geologiske Videnskab siden da er undergaaet, kan det ikke undre, at dette Kort nu ikke længere er tidssvarende. Det er derfor særdeles glædeligt, at to saa fremragende Geologer som Gavelin og Magnusson har villet paatage sig det store og i visse Maader utaknemmelige Arbejde at udarbejde et nyt geologisk Vægkort over de nævnte Landomraader.

De Lande udenfor Sverige, hvis Omraade helt eller delvis afbildes, har stillet de Oplysninger til Raadighed, som baade trykte og utrykte Kilder indeholdt, og en Række Specialister har deltaget i Udarbejdelsen af enkelte Smaaomraader.

Tegningen af Kortet er gennemført med en saadan Omhu, at man med stor Udbytte kan studere selv smaa Detailler, samtidig med at Helhedsindtrykket er overskueligt og giver et klart Billede af den dybtgaaende Forskel paa de forskellige Dele af det afbildede Omraade.

Grundtrækkene af Danmarks Geologi fremgaar klart og tydeligt; der er anvendt een Farve (grøn) for hele Kridtperioden og een (gul) for Tertiæret. For Bornholms Vedkommende er der foretaget en Sondring inden for Grundfjældet, idet Hammer Granit og Svaneke Granit er betegnet med samme Signatur som Revsunds- og Stockholmgraniter, medens hele Resten af Bornholms Grundfjæld er sat sammen med Gnejserne i Småland og Halland. Der er paa dette Punkt en Uoverensstemmelse med de nyeste danske Arbejder, idet Karen Callisens (Beiträge zur Kenntnis des Granitgrundgebirges von Bornholm) hævder, at vel kan der skelnes mellem en ældre og yngre Gruppe, til hvilken sidste henregnes Hammer og Svaneke Granit, men alle de bornholmske Graniter maa anses for at være Differentiationer af samme Magma, og visse Analogier taler for, at hele det bornholmske Granitomraade maa henføres til den ældre Gruppe af Grundfjældet; efter dette burde saavel Hammer som Svaneke Graniten signeres med den brune Farve (Smålands-Gnejsen). Referenten tør ikke udtale nogen Førstehaandsmening om Berettigelsen af det ene eller det andet Synspunkt, men maa indskrænke sig til at gøre opmærksom paa Uoverensstemmelsen.

For vor Generation har Tönebohms Geologiske Kort over Norden været et meget værdifuldt og meget anvendt Undervisningsmiddel. Man har al Grund til at forvente, at dets Efterfølger vil gøre samme Gavn, indtil nye Undersøgelser har gjort ogsaa dette forældet.

Niels Nielsen.

Fritz Machatschek: *Geomorphologie*. 23 × 16 cm, Ill., 150 S. B. G. Teubner, Leipzig-Berlin 1934.

I en meget kort og sammentrængt Form indeholder denne Bog det geomorfologiske Stof, som Studenter uden Specialuddannelse bør være fortrolige med. Bogen er systematisk opbygget, klart skrevet og tager rimeligt Hensyn til den vældige Udvikling der i Øjeblikket er i den geomorfologiske Forskning. Billedstoffet er godt, Reproduktionerne ypperlige og Litteraturlisterne saa udførlige, at alt væsentlig er kommet med.

Til Anvendelse i Danmark maa man imidlertid henlede Opmærksomheden paa, at visse Afsnit er behandlede paa en saadan Maade, at vi her maa stille noget videregaaende Fordringer til en Lærebog. Dette gælder navnlig den glaciologiske Del af Arbejdet og delvis den vulkanologiske. I det tektoniske Afsnit vil det antageligt volde danske Læsere nogen Vanskelighed at følge Fremstillingen uden supplerende Læsning andet Sted, men paa dette Punkt er Vanske-